

N:o 118.

Af herr **A. V. Ljungman**, om statsanslag för telefonanläggningar
i Bohuslänska skärgården.

Uti Kongl. Maj:ts nådiga proposition n:o 1 till innevarande Riksdag, angående statsverkets tillstånd och behof, föreslås, att Riksdagen måtte »för anläggande i bohuslänska skärgården af för fiskebedriftens främjande nödiga telefonledningar med tillhörande stationer ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för 1888 af 21,900 kronor, under vilkor att hushållningssällskap, landsting, kommuner eller enskilde till de anläggningar, som med detta anslag utföras, bidra med minst en fjerdedel af anläggningens kostnaden».

De uti den kongl. propositionen föreslagna *telefonledningar*, som äro afsedda att sålunda åvägbringas, äro följande, nemligen:

Grafvarne— <i>Malmön</i>	beräknad att kosta kr.	3,450.
Lysekil— <i>Fiskebäckskil</i>	» » » »	9,450.
Fiskebäckskil— <i>Grundsund</i>	» » » »	1,250.
Grundsund— <i>Gullholmen</i>	» » » »	4,200.
Stockevik— <i>Klädesholmen</i>	» » » »	3,850.
Stockevik— <i>Rönnäng—Hättan</i>	» » » »	7,000.

Summa kr. 29,200.

Beträffande valet af de ifrågavarande ledningarna är naturligen att tillse, det de verkligen komma *fiskerinäringen* till godo och åt denna medföra största möjliga gagn i förhållande till anläggningskostnaden samt derjemte icke lägga hinder i vägen för, utan snarare underlätta en framtida utvidgning af de åstadkomna telefontäten i den för fiskerinäringen förmånligaste riktningen. Ett telefontät vinner för öfrigt i värde och betydelse i den mån det förenar de platser, som behöfva lifligare meddela sig med hvarandra eller på grund af sitt läge och sin näringsutöfning böra vara i telefonförbindelse med hvarandra, och gäller detta äfven med hänsyn till administrationens kraf för ordningens upprätthållande m. m. Med hänsyn till dessa hufvudsyften med de ifrågavarande ledningarna söker länsstyrelsen fördenskull i dess uti den kongl. propositionen åberopade skrifvelse till Kongl. Maj:t helt riktigt göra gällande den uppfattningen, att desamma böra så utläggas, att man nu i första hand erhåller för fiskerinäringen möjligast förmånliga telefontät af större omfattning, samt föreslår i öfverensstämmelse härmed äfven att de befintliga eller föreslagna stationerna i Stångenäs, Sotenäs och Qville härad förenas till ett sådant nät och likaledes stationerna inom Orousts och Tjörns fögderi till ett annat dylikt nät. Något större behof att redan nu direkt förena dessa båda nät medelst telefonledning med hvarandra, anser länsstyrelsen deremot icke förefinnas och föreslår därför ej heller någon sådan ledning.

Genomföres nu denna uppfattning med hänsyn till de föreslagna nya stationerna i Morlanda socken af Orousts Vestra härad, så vinnes en besparing i anläggningskostnad af omkring 2,750 kronor, ty en ledning från telefonstationen å Ellös öfver fiskeläget Rågårdsvik till Grundsund lär väl icke, enligt de i telegrafstyrelsens utlåtande i frågan använda beräkningsgrunder, kunna antagas kosta mer än omkring 6,700 kronor, och kostnaderna för ledningarna från Fiskebäckskil och från Gullholmen till Grundsund blifva naturligen i båda fallen desamma. Värdet för fiskerinäringen blifver emellertid, trots den billigare anläggningskostnaden, mångfaldigt större, om Ellös väljes såsom utgångspunkt för ledningarna till dessa stationer, enär det obestriddigen i främsta rummet är af nöden för fiskelägena inom Orousts och Tjörns fögderi att komma i direkt telefonförbindelse *med hvarandra* samt framdeles äfven *med Marstrand*, såsom den vigtigaste afskeppningsorten för afsättningen af färsk sill på Jutland och Tyskland, och *med Göteborg*, såsom hufvudorten för affärsrörelsen i allmänhet inom länet, under det att en sådan förbindelse med badorten Lysekil deremot vore ur fiskets synpunkt föga eftersträfvansvärd. Detta är ock af befolk-

ningen å de betydande fisklägena Grundsund och Gullholmen framhållet så väl uti en af talrika personer undertecknad petition till Kongl. Maj:t som i enhälligt fattade kommunalstämmobeslut. Man må för öfrigt vid bedömandet af de båda förslagens olika förmånlighet icke förgäta, att, då äfven telegraflinie skall anlitas för befordran af ett telefonmeddelande, kostnaden för detsamma i så synnerligt hög grad ökas, att användningen af telefonen mycket inskränkes, hvadan dylik blott medelbar telefonförbindelse bör så vidt möjligt undvikas i fråga om platser, som till följd af beskaffenheten af deras näringslif så att säga höra närmare samman och äro i behof af att lifligare meddelanden dem emellan ega run.

En vida större betänklighet i den kongl. propositionen än den föreslagna dyrare och oförmånligare ledningen till ett par af fisklägena erbjuder deremot vilkoret om *bidrag från landstinget, hushållningssällskapet, kommuner eller enskilde med minst en fjerdedel af anläggningskostnaden*. Samtliga de ifrågavarande stationerna äro nemligen belägna å smärre utanför fastlandet eller de större öarne liggande öar eller holmar och sakna därför betydelse för andra delar af länet än den yttre skärgården; men denna senare är alldeles för fattig och spridd, för att från densamma skulle kunna väntas något sådant bidrag, enär de tryckta konjunkturerna och den med dessa ökade skuldsättningen samt den hittills blott föga återgifvande men mycket dyra utrustningen för sillfiskebedriften i förening med de ganska stora behofven af kostsamma åtgärder, vare sig för mera betydande olägenheter afhjelpande eller för andra än nödigare förmånens vinnande, under den närmare framtiden omöjliggöra sådant.

Från den landtbruksidkande befolkningen å länets fastland och stora öar är sådant än mindre att hoppas, då hon ju icke kan skörda något det minsta gagn af nämnda telefonstationer och för öfrigt icke är förenad med fiskarebefolkningen genom något annat slags samband än det rent yttre administrativa, hvadan hvarje utgift från landstinget eller landtbruksidkande kommun till förmån för fiskarebefolkningen skulle och det på nog goda skäl uppfattas såsom en jordens orättvisa beskattning till förmån för fiskerinäringen. Då nu Bohus län redan är bland de län, som äro allra hårdast betungade med hög landstingsskatt, och då Göteborgs och Bohus läns landsting dels redan haft och dels har förestående mycket stora utgifter för både samfärdsanstalter och andra inrättningar, af hvilka äfven fiskarebefolkningen i hög grad skördar gagn, samt då den så synnerligt tryckta ekonomiska ställningen inom länet tvingar landstinget till den allra största sparsamhet; så inses lätt hur små utsigter de i landstinget

icke ens med *en* enda ledamot representerade småöarne i bohuslänska skärgården ega att den öfriga delen af länet skall göra den nämnda uppoffringen för deras bästa. De här till utförande under nästa år förordade stationerna tillhöra för öfrigt blott tre af länets åttio socknar. De bohuslänske fiskarena i den yttre skärgården äro ock i verkligheten med hänsyn till så väl lefnadsomständigheter som förvärfssätt väl så mycket skilde från de bohuslänske hemmansegarne som någonsin lapparne från de norrländske hemmans- eller sågverksegarne, och det är derföre till exempel icke billigare att begära, det Göteborgs och Bohus läns landsting skulle göra uppoffringar till fördel blott för nämnde fiskare, än att de norrländska landstingen skulle göra ifrågasatta uppoffringar för lappbefolkningens bästa.

Från länets hushållningssällskap torde icke heller, sedan detsamma nu förlorat en så stor del af sina inkomster, kunna lemnas något större bidrag till de nödiga telefonstationernas inrättande, hvarförutom hushållningssällskapets offervillighet behöfver tagas i anspråk för så talrika andra åtgärder till fiskerinäringens främjande, att man icke utan men kan inskränka sällskapets verksamhet för nämnda näring, genom att använda de för desamma afsebara medlen blott på en enda sak. Till betäckande af kostnader vid det förestående stora allmänna landtbruksmötet i Göteborg måste bemälda sällskap för öfrigt under de närmaste åren afsätta ungefärligen allt, som kan undvaras, af dess inkomster, utöfver hvad de ordinarie utgiftsposterne kräva.

Ett bifall till den kongl. propositionens förslag om bidrag med en fjerdedel af anläggningskostnaden skulle derföre sannolikt förorsaka, att blott sådana telefonstationer, som vore till gagn hufvudsakligast för *andra* intressen än fiskerinäringen, komme till utförande, under det att de för *hafs fisket* egentligen betydande platserna blefve utan. Ingen af ofvan nämnda ledningar med undantag för den emellan de lifliga badorterna Lysekil och Fiskebäckskil, hvilken tydligen afser en telefonförbindelse äfven med Uddevalla, torde nemligen under sådana förhållanden kunna antagas med säkerhet komma till stånd. Bättre är emellertid ur fiskebedriftens synpunkt att erhålla ett färre antal stationer af obestridligt större värde för fiskerinäringen, hvilka stationer kunna helt och hållet utföras med de beviljade medlen, än ett blott bidrag med tre fjerdedelar af anläggningskostnaden till sådana stationer, för hvilkas åstadkommande andra näringars målsmän kunna intresseras; ty i senare fallet ryckes ju det af Riksdagen beviljade anslaget i verkligheten bort till för fiskerinäringen jemförelsevis främmande intressens understöd. Icke fiskerinäringens obestridliga kraf,

utan förmågan att göra en visserligen helt måttlig, fast dock fiskarebefolkningens krafter vida öfverstigande, uppoffring blefve nemligen sålunda faktiskt den egentligen bestämmande normen för anslagets användning, och redan lyckligare lottade intressen komne att beröfva den fattiga bohuslänska skärgården och dess lofvande fiskerinäring ett af de få anslag till denna senares förkofran, som möjligen stå att utverka.

Då nu så många af landets näringar kraftigt gynnats genom tullskydd och andra förmåner, under det att fiskerinäringen lemnats åt sig sjelf, ehuru den helt visst äfven skulle kunnat främjas genom sådana åtgärder, och då bohuslänska hafsfisket både bättre och varaktigare samt för landet billigare kan förkofras genom beredandet af förbättrad samfärdsel och genom kloka anordningar, som gagna fiskebedriften, utan att landets befolkning ens en kort tid behöfver bidraga dertill genom att erlägga till följd af tullskydd förhöjda fiskpris, samt då Göteborgs och Bohus län, ehuru det andra i ordningen inom riket i afseende på folkmängdens både storlek och täthet samt det första i ordningen i afseende på bevillningens storlek, dock med hänsyn till telegrafväsendets utveckling står efter samtliga de söder om Dalelven belägna länen; så synas tillräckliga skäl förefinnas för Riksdagen att bevilja hela det belopp, som är behöfligt för åtminstone de för bohuslänska hafsfiskets främjande mest nödiga telefonledningarna med tillhörande stationer. Dessa äro, då hänsyn tages så väl till det ymniga sillfisket som till det nu i kanske än starkare behof af dylik samfärdsel varande *utomskärsfisket*, följande, nemligen i främsta rummet de af länsstyrelsen framför de öfriga förordade ledningarna *Hättan*—Rönnäng—Stockevik, *Klädesholmen*—Stockevik, *Gullholmen*—*Grundsund*—Ellös och *Malmön*—Grafvarne jemte ledningen från Helleviksstrand till *Kärringön*, i andra rummet ledningarne från Göteborg till *Kälsund* och (öfver *Tjuskilshufvud* samt Marstrand) till Rönnäng och i tredje rummet ledningar till lägena Skärhamn, *Fiskebäckskil* och Hunnebostrand samt till lämpligast befunnen plats i den utanför Fjellbacka liggande *Nodöskärgården*. Af de nämnda i främsta rummet uppförda ledningarna är kostnaden för ledningen till Kärringön af telegrafstyrelsen beräknad till 9,000 kronor, och den ounbärliga mellanstationen vid Rönnäng å linien Hättan—Stockevik torde väl icke kosta öfver 350 kronor i utförande, hvadan, då den ofvan påvisade besparingen vid åstadkommandet af ledningarne till Gullholmen, Grundsund och Fiskebäckskil frändrages, de i den kongl. propositionen förordade sex telefonstationerna jemte en mellan-

station vid Rönnäng och en ändstation å Kärringön med säkerhet torde kunna bringas till stånd för en kostnad af 36,000 kronor.

På grund af hvad här i största korthet anförts och med anhållan att ytterligare få till statsutskottet inkomma med nödiga upplysningar i ämnet, får jag alltså hemställa,

det Riksdagen må på extra stat för år 1888 anvisa ett anslag af 36,000 kronor att, jemte för ändamålet ytterligare nödiga samt af hushållningssällskap, landsting, kommuner eller enskilda personer tillskjutna medel, användas till utvidgning af de till fiskebedriftens förkofran med utaf 1885 års Riksdag beviljad anslag bekostade telefonanläggningarne i bohuslänska skärgården med sådana nya ledningar med tillhörande stationer, som skulle blifva för fiskerinäringens främjande af synnerlig betydelse.

Stockholm den 15 Maj 1887.

Axel Vilh. Ljungman.